

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen

Remissvar avseende förslag till reviderad länsplan för regional transportinfrastruktur för Stockholms län 2026–2037

Bakgrund

Region Stockholm har remitterat förslag till reviderad länsplan för regional transportinfrastruktur för Stockholms län 2026–2037 till Danderyds kommun.

Bedömning

Danderyds kommun gör följande bedömning avseende Region Stockholms förslag till reviderad länsplan för regional transportinfrastruktur i Stockholms län, perioden 2026–2037.

Kapitel länsplan för regional transportinfrastruktur

På vilket sätt bedömer din organisation att länsplanen bidrar till att stärka länets sammanhängande regionala transportsystem?

Länsplanen är ett av Region Stockholms viktigaste verktyg för att genomföra den utveckling som pekas ut i den regionala utvecklingsplanen, RUFS 2050.

RUFS 2050 lyfter fram behovet av god tillgänglighet i hela regionen, vilket förutsätter ett välfungerande och sammanhängande transportsystem. Särskilt fokus ligger på att förbättra tvärförbindelserna mellan de regionala stadskärnorna samt att stärka de radiella stråken i länet.

Den föreslagna länsplanen bedöms i sin helhet bidra till att stärka regionens transportsystem och ligger i linje med de mål och strategier som RUFS 2050 förespråkar. Samtidigt kvarstår flera viktiga behov som ännu inte har hanterats, exempelvis förbättrad kollektivtrafik mellan Danderyds sjukhus och Solna, samt mellan de regionala stadskärnorna Täby centrum, Helenelund, Häggvik och Kista. Två särskilt angelägna tvärkopplingar bedöms vara viktiga för att avlasta E18 genom Danderyds kommun och Bergshamraleden, samt stärka kopplingarna mellan regionala målpunkter, viktiga bytespunkter och radiella stråk.

På vilket sätt bedömer din organisation att länsplanens objekt stödjer prioritering av kollektivtrafik och investeringar för en förbättrad cykelinfrastruktur i regionen?

Av länsplanens totala ekonomiska ram på 14,86 miljarder kronor fördelas 64 procent till kollektivtrafiken. Detta inkluderar både namngivna objekt, åtgärdsområdet kollektivtrafik (statliga åtgärder) samt statlig

Kommunstyrelsen

medfinansiering av kollektivtrafikinvesteringar. Utifrån denna fördelning framstår kollektivtrafiken som det mest prioriterade trafikslaget i länsplanen.

Cykel tilldelas cirka 12 procent av den totala ramen. Även om detta kan uppfattas som en relativt liten andel i jämförelse med andra trafikslag, innebär det ändå betydande resurser i faktiska kronor. De medel som avsatts för cykelåtgärder i Stockholms län är exempelvis större än den totala ekonomiska ramen för flera andra län.

Danderyds kommun ställer sig positivt till att cykelobjektet väg 262 Danderyd–Rösjön är namngivet i planen. Sträckan är en utpekad del av det regionala cykelvägnätet i den regionala cykelplanen.

Finns det namngivna objekt som din organisation anser borde ha prioriterats annorlunda i förhållande till länsplanens inriktning?

Planskild korsning vid Danderydsvägen i Djursholms Ekeby

Trafikförvaltningen planerar att öka kapaciteten på Roslagsbanan, vilket innebär en tätare turtäthet än idag. Enligt planerna kan utökad trafikering inledas redan från år 2030. Den ökade tågtrafiken kommer att påverka bomfällningarna vid Danderydsvägen, där frekvensen riskerar att bli så hög att framkomligheten i det lokala huvudvägnätet kraftigt begränsas. Denna framkomlighetsproblematik medför negativa konsekvenser för utryckningsfordon till och från Djursholm, samt för busstrafiken. Danderyds kommun anser att det inte går att rättfärdiga en ökad trafikering på Roslagsbanan om inte en planskildhet byggs. Det måste finnas en godtagbar framkomlighet i det lokala huvudvägnätet när folk reser till och från skola eller arbete.

Danderyds kommun anser att objektet ”Planskild korsning vid Danderydsvägen i Djursholms Ekeby” ska vara ett namngivet objekt i länsplanen. Planering för detta bör påbörjas omgående i samverkan mellan kommunen och Region Stockholm, för att möjliggöra kapacitetsökningen på Roslagsbanan utan att försämra framkomligheten i det lokala trafiksystemet. Gällande den planskilda korsningen är det av vikt att utgångspunkterna är miljökrav, funktion, utformning med hänsyn till närmiljön, trafiksäkerhet och markägande vid framtagande av möjliga lösningar.

Bytespunkt Danderyds sjukhus

Danderyds sjukhus är en mycket viktig bytespunkt och målpunkt, både för regionens nordöstra kommuner och för invånare från andra stockholmskommuner som pendlar till Danderyds kommun och vidare i nordost. Redan idag råder kapacitetsbrist i bussterminalen, vilket begränsar möjligheten att hantera ytterligare busstrafik om inte åtgärder vidtas. I *Kollektivtrafikplan 2050* bedöms att även bussterminalen vid Danderyds sjukhus kommer att påverkas av ett ökat bussutbud. Eftersom många busslinjer har Danderyds sjukhus (samt Mörby station) som ändhållplats, och fler busslinjer förväntas nyttja terminalen i framtiden, riskerar kapacitetstaket att leda till att prioriteringar måste göras kring vilka linjer

Kommunstyrelsen

som kan trafikera terminalen. Därmed kommer viktiga nyttor inte kunna realiseras.

Danderyds kommun anser att det är avgörande att åtgärdsmedel avsätts under planperioden för att kunna hantera dessa kapacitetsbrister. Därtill behöver regionen reservera utredningsmedel så att gedigna åtgärdsförslag kan tas fram. Detta är särskilt viktigt med tanke på att E18-stråket är hårt belastat, och att utvecklingen i nordost ställer krav på en attraktiv och välfungerande busstrafik som kan avlasta vägnätet. I *Kollektivtrafikplan 2050* lyfts också behovet av att stärka gånglänken mellan Danderyds sjukhus och Mörby station (Roslagsbanan). En förbättrad gånglänk är nödvändig för att möjliggöra tryggare, säkrare och snabbare byten mellan kollektivtrafiksystemen. Åtgärden har en stor mellankommunal nytta och bör prioriteras, särskilt med tanke på att Roslagsbanan planeras att dras till city, vilket kommer att öka antalet byten vid denna bytespunkt.

En förbättrad bytespunkt som effektivt kopplar samman tunnelbana, Roslagsbana och bussar skapar goda förutsättningar för framtida utveckling av Danderyds sjukhus och andra vård- och omsorgsverksamheter i området. Danderyds sjukhus är regionens största akutsjukhus, och Region Stockholm planerar att vidareutveckla sjukhusverksamheten. Denna utveckling kräver en attraktiv kollektivtrafik med snabba, säkra och smidiga byten.

Norrortsleden

Norrortsledens Löttingetunnel är inte upptagen som ett namngivet objekt i det aktuella planförslaget, trots att objektet bedöms som både planmoget och samhällsekonomiskt lönsamt i den samlade effektbedömningen. Danderyds kommun anser att Löttingetunneln bör inkluderas som ett namngivet objekt i länsplanen. Projektet har stor betydelse för att avlasta E18 genom Danderyds kommun och Täby kommun – en av länets mest belastade vägsträckor, som i dag präglas av trängsel, luftföroreningar och bullerproblematik. Förbättringsåtgärder på Norrortsleden är även strategiskt viktiga ur ett regionalt perspektiv, då stråket utgör en viktig koppling mellan E4 och E18. När Förbifart Stockholm öppnar kommer trafikflödena i området att förändras, vilket ytterligare ökar behovet av kapacitetshöjande åtgärder på Norrortsleden.

Finns det andra typer av ej namngivna investeringar som din organisation anser borde ha prioriterats annorlunda i förhållande till länsplanens inriktning?

Jämfört med övriga åtgärdsområden för statliga åtgärder (ej namngivna) avsätts förhållandevis lite medel till åtgärdsområdet "Kapacitet och tillförlitlighet". Enligt planförslaget uppgår tilldelningen till cirka 14 miljoner kronor per år, vilket ska täcka så kallade trimningsåtgärder, exempelvis ombyggnader av korsningar. Förbättringsåtgärder vid korsningen där väg 262 ansluter till på- och avfarten vid trafikplats Danderyds kyrka skulle bidra till ett bättre trafikflöde, minska köbildning och öka trafiksäkerheten.

Kommunstyrelsen

Även för åtgärdsområdet ”statlig medfinansiering miljö” är tilldelningen låg, med endast cirka 11 miljoner kronor per år i statlig medfinansiering. Detta är otillräckligt i relation till de miljöutmaningar som finns i länet, särskilt i områden med hög trafikbelastning, där behovet av buller- och luftkvalitetsåtgärder är stort. I Danderyds kommunen behöver staten medfinansiera identifierade dagvattenåtgärder i bland annat Nora och Inverness. Åtgärderna ämnar till att förbättra vattenkvaliteten i regionala recipienter genom att rena dagvatten, där majoriteten kommer från statliga vägar med mycket höga volymer av trafik.

Danderyds kommun anser att båda dessa åtgärdsområden behöver mer medel för att möjliggöra genomförandet av nödvändiga förbättringar i det statliga vägnätet, särskilt i tätbebyggda områden där små men strategiska åtgärder kan ge stor effekt för framkomlighet, trafiksäkerhet och miljö.

Kapitel utgångspunkter för planrevideringen

På vilket sätt bedömer din organisation att länsplanens inriktning (styrande förutsättningar och vägledande principer) är tillräckligt tydliga och relevanta som grund för länsplanens prioriteringar?

Finns det något i inriktningen som din organisation anser behöver förtydligas, utvecklas eller kompletteras för att bättre stödja val av åtgärder och vägleda vid genomförandet av planen?

Efter att de namngivna objekten räknats upp till 2025 års prisnivå kan konstateras att de nya medel som tillförts – genom en ökning av den totala ekonomiska ramen – i huvudsak går till att täcka kostnadsökningar i redan planerade investeringar. Det är framför allt investeringar som ingår i statliga förhandlingar som belastar länsplanen. Likt tidigare revideringar är det även denna gång mycket svårt att få finansiering till nya objekt, trots att nya medel tillförs. I det aktuella planförslaget föreslås endast fyra nya objekt.

Danderyds kommun anser att länsplanens övergripande inriktning, vägledande principer och styrande förutsättningar är en bra grund. Däremot är det svårt att se en tydlig koppling mellan planens inriktning och hur prioriteringen av objekt har gjorts. Kommunen efterfrågar en redovisning av prioriteringsgrunderna, där nyttor, samhällsekonomisk lönsamhet och totalkostnader framgår tydligt. En sådan redovisning skulle även möjliggöra bättre jämförelser mellan objekt, samt ge en tydligare bild av hur ett enskilt objekt påverkar den totala ekonomiska ramen.

Detta är särskilt viktigt med tanke på att möjligheterna att få finansiering till nya objekt vid varje revidering – som sker vart fjärde år – är mycket begränsade. En tydligare prioriteringslogik skulle bidra till ökad förståelse och förutsägbarhet i planeringsprocessen. Allt eftersom objekt som ingår i de större statliga förhandlingarna genomförs och avslutas, bör Region Stockholm tillsammans med berörda kommuner föra en dialog om vilken andel av den ekonomiska ramen som i framtiden förhandlingsobjekt ska få reservera.

Kommunstyrelsen

Övrigt*Övriga synpunkter och kommentarer på länsplanen?***Buller**

Roslagsbanan medför en betydande bullerproblematik i spårområdets närområde, vilket påverkar boendemiljön negativt för Danderydsborna. Danderyds kommun anser att Region Stockholm bör intensifiera arbetet med att införa nya, tystare tåg på Roslagsbanan, då detta är en viktig åtgärd för att minska bullerstörningar och förbättra boendemiljön för kommunens invånare. Trafikbuller längs Roslagsbanan, liksom buller och utsläpp från E18, utgör hinder för en förbättrad folkhälsa.

Finansiering av regionala nyttor

Det är en stor belastning för en mindre kommun som Danderyds kommun att ensam bära omfattande kostnader för åtgärder som syftar till att förbättra det regionala transportsystemet. Danderyds kommun har idag en hög belastning av genomfartstrafik, vilket medför betydande problem kopplade till trängsel, buller, luftföroreningar och dagvattenhantering. Trafikutvecklingen på E18 riskerar på sikt att medföra oproportionerligt stora kostnader för Danderyds kommun i jämförelse med andra kommuner.

Kollektivtrafikåtgärder i Danderyds kommun skapar inte enbart lokala nyttor, utan bidrar även med betydande regionala effekter. Finansieringen av sådana åtgärder bör därför lyftas till en nivå, där målet är att uppnå största möjliga regionala nytta. Ett tydligt exempel är bytespunkten vid Danderyds sjukhus, som är lokaliserad i kommunen men hanterar busstrafik från hela nordostsektorn.

Danderyds kommun anser att kollektivtrafikinvesteringar som gynnar hela regionen i större utsträckning bör finansieras via länsplanen och den nationella planen. Detta är avgörande för att säkerställa en rättvis fördelning av kostnader och för att möjliggöra en fortsatt utveckling av ett sammanhängande och effektivt regionalt transportsystem.

Trängselskatt

Region Stockholm bör verka för att intäkterna från trängselskattesystemet i Stockholms län återinvesteras inom länet. Det finns omfattande behov av transportrelaterade åtgärder i länet som kräver finansiering, och syftet med trängselskatteintäkterna bör i första hand vara att möjliggöra samhällsekonomiskt kostnadseffektiva investeringar i Stockholmsregionen.

Danderyds kommun anser att trängselskatten ska användas för att förbättra framkomlighet, miljö och trafiksäkerhet i det område där intäkterna genereras. Intäkterna bör inte användas för att betala räntor eller amortera på lån för objekt i andra delar av landet, då detta riskerar att urholka möjligheten att hantera de akuta och långsiktiga utmaningar som finns i Stockholms län.

Hållbarhetsbedömningen*Har din organisation synpunkter på hållbarhetsbedömningen, exempelvis när det gäller avgränsning, fokusområden, innehåll eller slutsatser – och*

Kommunstyrelsen

*anser din organisation att den belyser relevanta frågor för att bedöma
länsplanens konsekvenser?*

Hållbarhetsbedömningen är strukturerad och välavvägd med de sju
fokusområden som används för bedömningen.

I genomgången och sammanfattningen påvisas såväl positiva som negativa
effekter av ett genomförande av planen. För Danderyds kommun innebär en
avsaknad av en namngiven åtgärd för en förbättrad koppling och bytespunkt
vid Danderyds sjukhus att hållbarhetsbedömningen ger vid handen ett lägre
resultat än om åtgärden lyfts med.

En namngiven åtgärd vid Danderyds sjukhus för att förbättra kopplingen
mellan tunnelbana, bussar och Roslagsbanan har stor potential att bidra till
måluppfyllelse inom flera fokusområden, särskilt hälsa; jämlika livsvillkor,
klimat och en sammanhållen region.

Johanna Hornberger
Kommunstyrelsens ordförande